

Branko Pavlović,
član Izvršnog komiteta Delta Generali
Osiguranja i predsednik Udruženja
aktuara Srbije

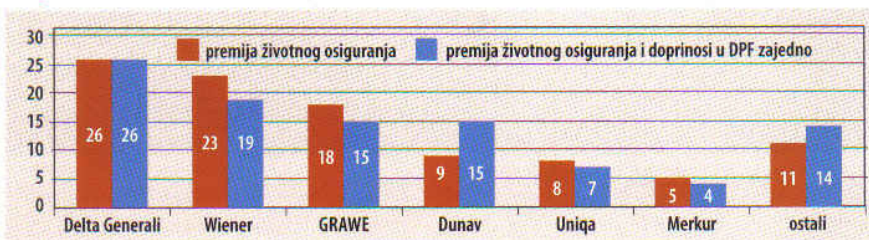
Posmatrano zajedno premija osiguranja i doprinosi u dobrovoljne penzijske fondove, koji su iznosili oko 24 miliona evra, dostigli bi ukupno oko 572 miliona evra. Neživotno osiguranje bi imalo udeo od 77 odsto ukupne premije osiguranja, životno sa penzijskim 23 odsto, a samo penzijsko bi bilo nešto iznad četiri odsto ukupnog iznosa premija i doprinosa. Životno osiguranje bi imalo udeo veći za četiri procentna poena, čime bi se srpsko tržište osiguranja dodatno približilo razvijenim zapadnim tržištima, gde životno zauzima više od 50 odsto tržišta

Partneri ili rivali

Zakonske promene u Srbiji pre sedam godina izdvojile su tadašnje dobrovoljno penzijsko osiguranje iz delatnosti osiguranja u posebnu delatnost dobrovoljnih penzijskih fondova. Neživotno osiguranje je 2005. imalo udeo od oko 90 odsto ukupne premije, koja je iznosila oko 420 miliona evra, životno sa penzijskim oko 10 odsto, a samo penzijsko jedan odsto. Od tada postoji dilema, da li su dobrovoljni penzijski fondovi konkurencija rentnom osiguranju koje je deo životnog osiguranja.

Teorijski, i jedno i drugo je namenjeno za obezbeđenje prihoda u starosti njihovih klijenata. Logično je da se obračaju istom, relativno malom broju klijenata, koji trenutno imaju dovoljne prihode da mogu da štede za starost, pa je očekiva-

fonda, pošto mu se ne garantuje ništa, ali mu pripada gotovo ceo ostvareni prinos ili gubitak od investiranja njegovih sredstava. Osiguravajuća kompanija pak nosi rizik investiranja i garantuje određeni prinos kod životnog i deo dobiti koju ostvari investirajući sredstva osiguranika, na kraju godine podeli sa osiguranicima. Na prvi pogled izgleda da ovi pristupi donose različitu korist klijentu. Prošle godine indeks FONDEX pokazuje da je prosečan rast investicione jedinice u Srbiji u dinarima oko 13 odsto. Prosečno, u evrima garantovani prinos životnog osiguranja bio je oko tri odsto, deo profita koji kompanija deli sa osiguranicima oko 1,5 odsto, dok je rast kursa evra bio oko 8,5 odsto. Preračunato u dinare, dobija se prinos od 13 odsto, vrlo slično kao kod DPF.

no da imaju rivalski odnos. U praksi nije tako, jer osiguranje u principu zaključuju individualni klijenti, dok u penzijske fondove većinom uplaćuju poslodavci za svoje zaposlene. Premije rentnog osiguranja klijenti uglavnom plaćaju u evrima, dok su doprinosi penzijskim fondovima u dinarima.

Dinamika plaćanja premije životnog je čvrsto definisana ugovorom, dok je dinamika uplate doprinosa u dobrovoljni penzijski fond fleksibilna. To je još jedan razlog zbog koga bi se očekivalo da osiguranje i fond imaju različite profile klijenata, ali klijenti se slično ponašaju. Tako je u 2012. raskinuto oko 13 odsto svih ugovora životnog osiguranja i za isti procenat je smanjen udeo aktivnih ugovora u sklopljenim ugovorima penzijskih fondova.

Zakonsko rešenje predviđa partnerstvo osiguravajućih društava i dobrovoljnih penzijskih fondova u periodu isplate penzija. Posle dugogodišnje akumulacije doprinosa u fondu, klijent može da podigne najviše 30 odsto novca, dok 70 odsto mora da prenese u osiguravajuću kompaniju i prima penziju, ili da dobija novac u ratama od penzijskog fonda. Posle sedam godina rada fondova, nijedan klijent nije preneo novac iz fonda u osiguranje.

Rizik investiranja u dobrovoljnim penzijskim fondovima nosi samostalno član

Očigledno nije lako razrešiti dilemu o partnerstvu tih delatnosti, naročito zbog neusaglašenosti teorijskih očekivanja i dešavanja u praksi. Umesto zaključka biće prikazano kako bi izgledala statistika danas, da životno i penzijski fondovi nisu razdvojeni. U 2012. neživotno osiguranje je imalo udeo od 81 odsto, a životno 19 odsto ukupne premije koja je iznosila oko 548 miliona evra. Posmatrano zajedno premija osiguranja i doprinosi u dobrovoljne penzijske fondove, koji su iznosili oko 24 miliona evra, dostigli bi ukupno oko 572 miliona evra. Neživotno bi imalo udeo od 77 odsto ukupne premije, životno sa penzijskim 23 odsto, a samo penzijsko bi bilo malo iznad četiri odsto ukupnog iznosa premija i doprinosa. Životno bi imalo udeo veći za četiri procentna poena, čime bi se srpsko tržište dodatno približilo razvijenim zapadnim tržištima, gde životno zauzima više od 50 odsto tržišta. Od šest društava za upravljanje DPF, četiri su u većinskom vlasništvu finansijskih grupa koje se bave osiguranjem. Na grafikonu je predstavljeno tržišno učešće najvećih kompanija koja se bave životnim osiguranjem, kao i zbirno tržišno učešće finansijskih grupa u ukupnoj premiji životnog osiguranja i doprinosa DPF u 2012. Redosled najvećih kompanija bi ostao isti, ali bi se udeli promenili. ■